

**PROTOKOL SPOMINSKE UČNE URE OB 30. OBLETNICI PLEBISCITA
ZA SAMOSTOJNO IN NEODVISNO SLOVENIJO ZA TRETJE TRILETJE OSNOVNE ŠOLE¹**

V protokol je vključeno veliko število dejavnosti za učenje, a profesorji jih lahko izbirajo in prilagajajo po strokovni presoji in glede na učne situacije v okviru pouka na daljavo ali v živo ter ne glede na obletnico. Zamisli in učna gradiva so namreč uporabna ob vsakoletnem obeleževanju državnega praznika, Dneva samostojnosti in enotnosti.

Avtorici: Janja Bec, Bojana Mlinar Podobnik, Osnovna šola Prule, Ljubljana

Obvezna tema: *Slovenci v 20. in 21. stoletju*

Učni sklop: *Zbrali smo pogum – Plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo*

Namen:

Namen spominske učne ure je obeležiti plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo kot ključni dogodek iz časov slovenskega osamosvajanja. V nadaljevanju je predstavljen delovni zvezek *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let*, ki vključuje številne primarne zgodovinske vire in vzpodbuja učence k samostojnemu raziskovanju dogodkov izpred tridesetih let. Naloge so sestavljene tako, da so primerne za učence 7., 8. in 9. razreda in jih lahko učitelj uporabi kot pripomoček za obeležje slovenskega državnega praznika dneva samostojnosti in enotnosti.

Dogodke, ki so prinesli Slovencem samostojno in neodvisno državo, učenci spoznavajo pri različnih predmetih na vseh ravneh osnovnošolskega izobraževanja. Smiselno je, da se znanje po razredih postopoma dopolnjuje in nadgrajuje. Pomembna priložnost za spoznavanje tematike osamosvajanja Slovenije so tudi šolske proslave ob državnih praznikih. Ker trenutne okoliščine zaradi epidemije Covid-19 ne dopuščajo klasičnega izvajanja pouka in ostalih šolskih dejavnosti, smo naloge zasnovali tako, da jih je mogoče uporabiti v okviru pouka na daljavo. Zgodovinske vire, uporabljene v delovnem zvezku, lahko učenci poiščejo na virtualni razstavi o plebiscitu, ki jo bosta pripravila Arhiv Republike Slovenije in Park

¹ Protokol je prirejen po protokolu za gimnazije in druge srednje šole avtorice dr. Vilme Brodnik.

vojaške zgodovine Pivka. Na portalu www.zbralismopogum.si je dosegljiv tudi zanimiv 15-minutni izobraževalni film o plebiscitu, ki ga učitelj lahko uporabi kot motivacijski uvod na začetku spominske ure ali na koncu kot zaključno ponovitev.

Gre za prvo od treh spominskih učnih ur, ki bodo sledile še ob 30. obletnici osamosvojitve in vojne za Slovenijo v letu 2021. Projekt obeleževanja smo pravili na Zavodu RS za šolstvo v sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije in Parkom vojaške zgodovine Pivka. Projekt se imenuje »Zbrali smo pogum.« Obeleževanje je potekalo v treh delih, in sicer:

- * Plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo,
- * Razglasitev samostojnosti in
- * Vojna za Slovenijo.

Kronološko so si vsi trije sklopi sledili na tridesetletnico vsakega od teh ključnih dogodkov iz zgodovine slovenskega osamosvajanja.

Opis prve spominske učne ure:

Prva spominska učna ura v obsegu 1,5 šolske ure je namenjena plebiscitu za samostojno in neodvisno Slovenijo. Zaradi situacije v zvezi z epidemijo Covid-19 naj se izvede na daljavo. Zato smo pripravili protokol spominske učne ure na daljavo, ki poteka v izbranem spletnem učnem okolju – naš primer se nanaša na spletno učilnico Moodle ter video konferenco v Zoom ali MS Teams. Pripravljeno je učno gradivo z zgodovinskimi viri z virtualne razstave o plebiscitu. Učenje je organizirano po načelih formativnega spremljanja (spodbujanje motivacije, ugotavljanje predznanja in načrtovanje učenja, obravnava nove učne snovi, povzemanje učne snovi in samovrednotenje učenja). Vse aktivnosti omogočajo pridobivanje raznolikih dokazov o učenju in vpogled v znanje učencev, opisni kriteriji pa podajanje informativne in spodbudne povratne informacije o znanju in učenju. Učenci izgrajujejo deklarativno (vsebine), procesno (veščine) in odnosno znanje (vrednote). Pri delu s primarnimi zgodovinskimi viri se razvija tudi veščine kritičnega mišljenja, pri spletnem kvizu sodelovalno učenje, skozi celotni proces učenja pa digitalne veščine.

Z izborom učnega gradiva (primarni zg. viri, osebne zgodbe in pričevanja) in aktivnosti za realizacijo učnih ciljev želimo doseči pozitivno identifikacijo z vrednotami slovenske osamosvojitve – enotnost, povezovalnost, trdnost v načelih, samozavest, ponos, občutek pripadnosti slovenskemu narodu in državi, hvaležnost – ki so bile skupni projekt vseh tedanjih političnih sil (pomladnih in političnih sil nekdanjega sistema), vseh Slovencev in slovenskih državljanov iz nekdanjih jugoslovanskih republik, živečih v Sloveniji. Del teh sporočil naj s spominsko učno uro podoživijo tudi učenci.

Predvideni čas izvedbe: 1,5 šolske ure

Priporočamo, da se aktivnosti izvedejo decembra v zadnjem tednu pouka, in sicer v naslednjem sosledju:

- Uvodna motivacija in preverjanje predznanja s spletnim kvizom *Slovenija, moja dežela* (0,5 šolske ure)
- Videokonferenčna spominska učna ura z reševanjem delovnega zvezka *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let* in zaključnim spletnim kvizom za preverjanje znanja *Plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo* (1 šolska ura)

Spominska učna ura vključuje vsebinske in operativne cilje iz učnih načrtov pri:

- zgodovini v 9. razredu (obvezna tema *Slovenci v 20. in 21. stoletju*);
- državljski in domovinski kulturi ter etiki v 7. razredu (vsebinski sklop *Skupnost državljanov Republike Slovenije*);
- slovenščini v 7., 8., in 9. razredu (vsebinski sklop *Razvijanje jezikovne, narodne in državljske zavesti*).

Procesni cilji

Učenec:

- **razvije spretnosti časovne in prostorske predstavljalnosti;**
- **razvije spretnost zbiranja in izbiranja informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature v različnih medijih;**
- razvije zmožnost preproste analize, sinteze in interpretacije uporabnih in verodostojnih informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature;
- razvije zmožnost kritične presoje zgodovinskih dogodkov, pojavov in procesov z uporabo večperspektivnih zgodovinskih virov in literature;
- **razvije zmožnost oblikovanja samostojnih sklepov, pogledov, mnenj, stališč, izvirnih predlogov in rešitev;**
- razvije spretnost različnih oblik komunikacije (ustno, pisno, grafično, z IT);
- navede in pojasni značilnosti slovenskih državnih simbolov.

Odnosni cilji

Učenci so zmožni:

- ob izgrajevanju, poglobljanju in razširjanju znanja iz slovenske zgodovine razvijati zavest o narodni identiteti in državni pripadnosti;
- poudariti pomen pozitivnih kulturnih vplivov znotraj slovenskega naroda in s sosednjimi narodi;

- razvijati dojemljivost za vrednote, pomembne za življenje v sodobni demokratični družbi: strpnost v medsebojnih stikih in odnosih, spoštovanje drugačnosti in različnosti, medsebojno sodelovanje, spoštovanje človekovih pravic in demokratičnega državljanstva.

Viri:

- Bec, J., Mlinar Podobnik, B. (2020). *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let*. Delovni zvezek za obravnavo plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo. Učno gradivo v aplikaciji Liveworksheets.com na povezavi: <https://www.liveworksheets.com/ap1448882iv>
- Brodnik, V. (2020). Spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti pri pouku zgodovine. V: *Zgodovina v šoli*, 2020/1, str. 2–23.
- *Formativno spremljanje znanja pri zgodovini*. (2018). Priročnik za učitelje. Ljubljana: ZRSS.
- Katalog razstave Arhiva RS ob 20. letnici plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo na povezavi: http://arhiv.mm.gov.si/vlada/20/pdf/KATALOG-20_obletnica_plebiscita.pdf
- Kviz za preverjanje znanja *Plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo* v aplikaciji Kahoot! na povezavi: <https://create.kahoot.it/share/plebiscit-za-samostojno-in-neodvisno-slovenijo/6cfadfb5-0921-4e8f-a902-61e7695886c6>
- Kviz za uvodno motivacijo in preverjanje predznanja *Slovenija, moja dežela* v aplikaciji Google Forms na povezavi: <https://forms.gle/7sE3ani2k8CDSNPs5>
- *Program osnovna šola. Zgodovina* (2011). Učni načrt. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
- *Program osnovna šola. Slovenščina* (2018). Učni načrt. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
- *Program osnovna šola. Državljanstva in domovinska vzgoja ter etika* (2012). Učni načrt. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
- Video posnetek *Gostje prihajajo (Slovenija, moja dežela)* iz leta 1986 na povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=wZnL5_w-DyM
- Video film in virtualna razstava na portalu www.zbralismopogum.si

Opis dejavnosti	Dejavnost učenca	Priporočila za izvedbo na daljavo
1. dejavnost Uvodna motivacija in preverjanje predznanja s kvizom <i>Slovenija, moja dežela</i>	Učenec si v okviru spletnega kviza ogleda videoposnetek <i>Gostje prihajajo (Slovenija moja dežela)</i> in reši naloge.	Učitelj naj povezavo do kviza v aplikaciji Google Forms objavi v spletnem učnem okolju (Moodle,

<p>v aplikaciji Google Forms: https://forms.gle/7sE3ani2k8CDSNP5</p> <p>Spletni kviz učenci rešijo samostojno pred izvedbo videokonferenčne spominske ure.</p>	<p>Sklepa o imenu države, v času katere je video nastal, in zapiše svoje mnenje o tem, kateri prizori so vplivali na krepitev narodne zavesti pri Slovencih in na prizadevanje za samostojnost naroda.</p> <p>Preveri razumevanje terminov osamosvojitve, suverenost, skupščina, volilna pravica, ustava, volišče, glasovnica, svoboda, demokracija.</p> <p>S pravnimi odgovori sestavi geslo »plebiscit«.</p>	<p>MS Teams, eA) pred izvedbo videokonferenčne spominske ure in pozove učence, da ga rešijo.</p>
<p>2. dejavnost</p> <p>Videokonferenčna spominska ura z reševanjem delovnega zvezka <i>Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let</i> v aplikaciji Liveworksheets.com: https://www.liveworksheets.com/ap1448882iv</p> <p>Naloge so razvrščene v tri sklope:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prvi del: <i>Obdobje pred plebiscitom</i> (oglaševanje plebiscita, javnomnenjske raziskave, podpora zamejcev, zdomcev in izseljencev). • Drugi del: <i>Dan plebiscita</i> (vstop na volišče, volilni postopek, glasovnica – <i>Ali naj RS postane samostojna in neodvisna država?</i>). • Tretji del: <i>Po plebiscitu</i> 	<p>Učenec od učitelja dobi povezavo do delovnega zvezka.</p> <p>Sledi učiteljevemu vodenju ter v dialogu z učiteljem in sošolci rešuje naloge v delovnem zvezku.</p> <p>Na poziv učitelja lahko SMS-sporočilo, ki ga sestavi v okviru zadnje naloge v delovnem zvezku, zapiše v klepetalnico in sodeluje pri glasovanju za najbolj izvirni SMS.</p> <p>Po končani uri učenec ovrednoti svoje znanje s pomočjo danih kriterijev in semaforja.</p> <p>Izpolnjeni delovni zvezek odda učitelju v pregled.</p>	<p>Učitelj na videokonferenčni spominski uri v uvodu pojasni namen in cilje učne ure, ki so opredeljeni v kriterijih uspešnosti. Pogovor naveže na predhodno aktivnost, s katero so učenci pridobili geslo, ki je tema učne ure – plebiscit.</p> <p>Učitelj v klepetalnici platforme videokonferenčne ure objavi povezavo do delovnega zvezka.</p> <p>Učitelj vodi učence skozi naloge v delovnem zvezku. Posebno pozornost nameni delu z zgodovinskimi viri. Učenci sproti rešujejo naloge, ki jih po zaključeni uri oddajo učitelju v pregled.</p> <p>Zadnjo nalogo (pisanje SMS-a) lahko učitelj izvede tako, da učence pozove, naj svoje SMS-sporočilo zapišejo v klepetalnico. Sledi pregled sporočil, učenci lahko s pomočjo glasovanja (npr. Polls v videokonferenčnem sistemu Zoom) izberejo najbolj izvirno SMS-sporočilo.</p>

<p>(razglasitev rezultatov plebiscita, slavje pred magistratom in na Prešernovem trgu).</p> <p>Po končanem reševanju nalog učenci izpolnijo obrazec za samovrednotenje.</p>		
<p>3. dejavnost Zaključni kviz za preverjanje znanja <i>Plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo</i> v aplikaciji Kahoot!: https://create.kahoot.it/share/plebiscit-za-samostojno-in-neodvisno-slovenijo/6cfadfb5-0921-4e8f-a902-61e7695886c6</p> <p>Učenci tekmujejo v spletnem kvizu v zadnjem delu videokonferenčne spominske učne ure.</p>	<p>Učenec dobi povezavo in geslo za vstop v kviz Kahoot! Tekmuje s svojimi sošolci, kdo bo hitreje pravilno odgovoril na zastavljena vprašanja o plebiscitu.</p>	<p>Učitelj v klepetalnici objavi povezavo in geslo za vstop do kviza Kahoot!</p>